

Frágreiðing frá lögmanni á ólavsøku 1972

(Framhald)

Strandferðslan

rökkur langri og ofitari nú enn fyrr. Hallið er lítið vaksið, og tykir mer tað vera lítið á tosa um sammett við avskrivningar, vit hava upp á vegnatið. Um nýggju skipini er sagt mer, at fólk, sum nýta tey skulu, dæmar væl, og má tað vera hesin dómur, sum telur og ikki teirra, sum minni kenna umstøðurnar.

Tað er altíð harmiligt, tá leysasögur ganga, og á samferðsluokinum eru mangar. Serliga harmiligt er tað, tá myndugleikarnir ikki hava vitandi um teimum og kunna sannað ella avsannað tær.

Tá ivi er um, hvørt bergholsgerðin í Eysturoy ella byrgingin um Hvannasund verða framd, eigur at verða sagt, at øli vistu um, at íleggingarnar til hesi arbeiði fyrri mesta partin vóru tiknar við í reyðubók frá 1969, at gera aftan á 1975. Men tað vóru júst hesi arbeiði, eg sipaði til, sum tey, vit skuldu gera útyvir tað, sum lá innanfyrri met figgjjarfrøðinga. Landsstýrið er ivaleyst í, at tey kunnu gerast, bert tingið gevur okkum neyðugu heimildirnar, og tað ger tingið.

Ordin í sögu Maos siga so væl, at ikki ber til at loysa alt eftir einum degi, tol, áhaldni og prioritering skal til, og er tí lítil dugur í at lasta summi arbeiði, tí tey hjá einum sjálvum ikki verða drigin fram um hesi.

Samantikíð eru tað veldugar uppgávur, vit loysa hesi ár, tí er at fróðast um hetta, heldur enn at sáa misnøgd og birta uppundir kravlyndið, við lemjandi umroðu av teim arbeiðum, gjord verða.

Vinnur misnøgdin, má tað kennast skattaborgarum sári at skulu hava góldið alt hetta púrt til onga nýttu, tí tað fór fyrri fok og feigd.

Men hvorki hann ella vit, sum í lotuni sita við ábyrgd í lóginginum, vanta sær, at einaferð er rokkið á mál, og at tað tá ber til at taka sær av lottum, vit vita, at lidnir verða vit ongantíð, er eitt mál loyst, hevur tað hvørja ferð reist fleiri nýggj, og eru vit soleiðis sjálvir óbeinleiðis eisini við til at birta uppundir kravlyndi fólksins.

Sosiallógðávan

er støðugt til umroðu í samfelagi okkara, og broytingar, ábrotur og nútímansgerð av teim lunnindum, hon veitir, eru støðugt fyrri neyðini at gera. Endamálið, at ongin skal sita óhjálptur, men fleiri og fleiri lóggjari, er semja um.

Orsakad av prívokstrinum og reallønarrækingini í samfelagnum annars er landsstýri-

sins ætlan, at veitingarnar til fólkapensjón, avlams- og ein-kjupensjón skulu hækkað við 15 pst. frá 1. oktober í ár. Viðgerðin verður ikki liðug tá, men verður talan um eftirgjald aftur til 1. oktober.

Skipanin við møguleika fyrri fólkapensjón frá 60 ára aldri, eisini tá læknalig orsök ikki er fyrri tí, verður nú praktiserað.

Dagrækingina

er meira og meira neyðugt at útyggja, sum samfelagið setur krav til vinnuorkuna hjá kvinnu um.

Lógðávan er skipað so, at kommunurnar kunnu seta á stovn dagrækt í mun til tórvinn, serliga tá trot er á barnagørðum og vøggustovum. Tíverri hava enn ongar kommunur gjørt nýtslu av lógarinnar heimildum.

Heimaræktin

er ikki farin at virka enn. Tað er eitt ár síðani, at sakt var eftir leiðara til hesa, men av ymsum orsøkum kom skipanin ikki í lag, tí verður nú neyðugt at lýsa starvið leyst einaferð enn, og skuldu vit so kunna byrjað arbeiðið í heyst, tórvinn á hesi røkt er serliga stórusakad av teimum fáu pleygplássum við sjúkrahúsinu og í Vágum.

Umframt nýgjörda heimidi í Vágum, sum myndugleikarnir hugsaðu fór at geva ein skáa er nú rættiliger tórvinn á at bygja út við sjúkrabúsinu í Tvøroyri og í Klaksvík. Harumframt má byggjast í Eysturoynni ella í øðrum sentralum oki eisini.

Landsstýrið hevur biðið læknarnar gera upp nágreiniliga tórvinn á røkt av teim eldru, og vantar sær hesi kanningarúrslit skjótt. Tað ser út sum skjótasta útyggingin kann fremjast í samband við sjúkrabúsinu á Tvøroyri, har byggingin á hospitalsokinum er tókt, og har allir felagsstovnar sum kókur, vaskari, holi til starvsfólk o. s. fr. eru nóg stórir.

Statshospitalsbyggingin

og viðgerð av *andsveikum* kom rættiliga í vanda, tá fyrra stjórnin avgjórði at skera niður. Landsstýrið hevur arbeitt nógv við hesum máli, og er nú møguleiki skaptur fyrri at taka til viðgerðar 31 sjúklingar longu í heyst, og útlitið fyrri at fáa bygging í gongd aftur munandi fyrr enn ætlað er gott.

Spesialskúlin

er undir projektering, og vantar nevndin, sum fyrstendur fyrirreiking og bygging, at kunna leggja projektið fyrri lógtíngið í hesi tingsetuni, soleiðis

sum tingið bað um. Ímeðan hevur landsstýrið sakt figgjjarnevndina um loyvi til at keypa hóskaði hús til undirvisingar-endamál hjá hesum stovni. Húsin kunnu seinni nýtast til vistarheim hjá næmingum skúlans ella til annað alment endamál.

Dagpeningaskipanin

og vanlukkutryggingini tórv broyting og fer landsstýrið at leggja fyrri tingið spurningin um eina almenna dagpeningaskipan. Ímeðan arbeitt verður við hesum, verður roynt at hækka galdandi upphæddir fyrri endurgjald og dagpening.

Landsstýrið vil virka fyrri, at møguleiki verður fyrri at taka barnatílskotini út úr skattalóg-gávuni og leggja tey undir sosialu lógðávanu, har tey skulu útgjaldast beinleiðis til avvarandi forsyrgjara. Hetta skuldi givið familjum við børnum betri endurgjald fyrri hækkaði samfelagsgjöld enn galdandi skipan.

Tað er av og á sagt, at tórvur er á møguleikum fyrri at hjálpa færoyingum úttanlanda betri tilrættis, hetta kann gerast við umboðsstovu, har flestu færoyingar eru ella á annan hátt. Landsstýrið hevur á figgjjarlóggruppsskottinum biðið um, at 30.000 kr. verða avsettar til hetta endamál.

Sosiala »service« og hjálpin

skulu útyggjast munandi, og umhugsar landsstýrið eina fullkomiliga broyting í hesi um-siting.

Stovnar til læknahjálpa, jarðamóðra- og heilsusjúkrasystra-hjálpa eins væl og sosiala ráðgeving mugu byggjast ymsa staðni í landinum og óivað skal læknadómsskipanin gerast av nýggjum.

Til hetta arbeiði hevur landsstýrið sett nevnd við umboð fyrri sjúkrakassar, kommunur, læknar og landið. Eisini sjálf sjúkrabúslógðávan skal viðgerast, men hesum skulu onnur taka sær av.

Spurningur um besta mátan at umsita hesi oki, verður samráðst við stjórnina um, í lotuni er tað tíverri so, at betri samskipan kundi verið av arbeiðum, sum teir ymsu stovnar undir ríki, landi og kommunum avrika.

Rúsdrekkalógin

í mongum forum er rúsdrekkas-purningurin ein sosialur spurningur, um lógðávan sjálf ikki er tað.

Landsstýrið heldur tað vera neyðugt at hava tamarhald á söluni og umfarinum av rúsdrykkjum og hevur í umbúnað at leggja uppskott fyrri tingið í hesi tingsetu um, hvussu hesin spurningurin skal loysast, mugu

liga við einkarsölu, men tó eftir so at siga somu reglum sum galdandi lóg.

Landsstýrið metir, at á hendan hátt fast betri eftirlit við allari söluni av rúsandri drykkjum, og undir hesum umstøðum skuldi eisini betri verið møguligt at loyvt færoyskum bryggjarum at framleiða ol við hægri alkoholinnihaldi enn nú er loyvt.

Tað er greitt, at tað, sum veruliga hendir í dag, er úttan samlið við lógðávanu, men samstundis er eisini greitt, at nýtslan hevur verið sterkt vaksandi seinnu árinu serliga av sterkum oli. Hitt sokallaða »alkoholikaraproblemið« gerst meira og meira trupult fyrri samfelagið. Umhugsar er tí eisini at fáa sett serliga viðgerðar-eild fyrri menniskju, sum eru illa fyrikomin á hesum oki.

Húsabyggis-purningurin

er man eisini av sosialari náttúru, serliga grundokisspurningin og byggingunina er átróðkandi at loysa, men fáa við kreditstovnin fyrri kommunur og onnur, ella fáa vit økt virksemi húsalánsgrunnin til eisini at fævna hendan spurning, skuldi verið áleiðis komið.

Landsstýrið leggur alla orku í at bota um byggimøguleikarnar t. d. við at lata Húsálansgrunnin taka nakað av 2. prioritet afturat 3. prioriteti, men við tí lagi vit hava í dag, er vandi fyrri, at hvør lætti, vit veita, bert dýrkar byggingina og endar hjá teim, ið selja jorð og bygja og ikki hjá teim, ið skulu búgva.

Teir grundleggjandi spurningarnir, serliga um biligt byggi lendi, mugu loysast fremst av øllum.

Skúlamál - Menta-stovnar og vísdaligt virksemi

Skúlar eru í gerð víða hvar í landinum, og samskipan úttan óneyðuga sentralisering gongur framá.

Av hægri undirvising byrjar nú stóðisútbúgving og samfelagsgrein í Hoydolum, meðan HF spurningurin verður umhugsaður í enn 1 ár.

Landsstýrið tók, at nakað nógv var at fara undir tvær nýggjar meginútbúgvingar sama ár, serliga tí stóðisútbúgvingini var ætlað fyrirbils at nýta holini í Hoydolum. Lógtíngið tók aðra avgerð, men tað verður so nú eisini uppgáva lógtíngsins at jatta ella ávissa munandi meirpening til keyp ella leigu av hølum.

Landsstýrið umhugsar í samband við HF skeiðið, um tað er rætt at hava hesa læru og studentsútbúgvingina á sama stað. Vit vita, at ov nógv longu er sentraliserað, og er tí spurningurin um ikki onnur av hesum grunur náttúrliga eigur at ligga aðra staðni enn í Hoydolum.

Tað er gott, at hægri læru-

Kjolestoffer
Polyester Jersey
100% strygefrí
í síðste nýr
mønstr og farver.
Direkte fra væv
til Dem fra 24,-
kr. pr. m-i-mønstr
og porto. Bredde
140-150 cm.

Fabrikant J. Nørgaard
Bredgade 83, Lavinen 12 - 7441 Bording - Tlf. 06-861219

stovnar verða, so ungfolkið fær høvi til at stóðast heima langri, men hava vit lagt nóg stóran dent á teir stovnar, leggjast skulu oman á sjálfan fólkaskúlan, og hvar innihaldið er bent móti meira beinleiðis útbúgving til luttøku í vinnulívi og umsiting okkara? Er hetta ókið minni týðandi, ella eru teir menn, sum meira eru hugaðir fyrri stovnum av akademiskum sniði, dugnaligari til at trýsta hugsanir sínar íggjognum?

Her er ikki lætt at svara, men týðuliger er tórvinn á slíkum stovnum. Møguliga kann stóðisútbúgvingin geva okkum eitt slag av millum-tekniskarum á ymsum okjum.

Tað er gleðiliger gróður í pædagogiska orðaskiftinum her heima, og eru bert í ár komnir tveir bóklingar frá nevndini, sum arbeidir við broytingum í uppbyggingini av skúlanum, hesir geva okkum politikkarum mikið at hugsa um í samband við stóðutakan okkara til 10 ára skúlskyldu, eindar- og valskúlan v. m.

Tað skal vera mín vón, at orðaskiftið, sum nú fer fram í fólkaskúlanum, nú meira enn fyrr fer at taka við, hvørjar gotur vit skulu greiða fyrri teim, sum úr skúlanum fara. *Sjónmanskúli* er stovnaður í Klaksvík, og er bert lógið, at hetta ikki er hent fyrri langari tíð síðani.

Í samband við byggingina av evnafrøðisligu starvsstovni og stóðisútbúgvingini eru skaptir útvegir fyrri stórra vísdaligum virksemi, samstundis sum vinnulívið fær høvi til at nýta hesar stovnar eins væl og fiskirannsóknarstovna.

Beinleiðis vinnuvendar kann-ingar mugu ligga frammalaga í skránni hjá hesum stovnum. Landskassin hevur í ár nýtt nógv ferðir meira pening enn fyrri til praktískar og vísdaligir royndir.

Hvat teirri stóru roynd inn-an svartkjaftaveiðuna viðvíkri hava veiðuúrslitini ikki verið munandi, men hava tær givið nógv vitan um hesa veiðu, og menn vanta sær framvegis nógv av hesum, tí hetta fiskasláði trýtur ikki.

Í heilt ár eru greiðarin og edningarmaskinan, sum pf. Hav indaður hevur gjørt, roynd í vinnu, og nú standa fleiri í gerð, tað var satt bragd av teimum monnum at fáa hetta mál undir land.

Sílaalingin gongur framá og gevur spakuliga betri og betri úrslit. Alt meðan royndirnar at fáa laks í vøtn og ár okkara eisini tykja at hepnast.

»Jens Chr. Svabø« gjordi laksanningar í vár, og fingur tveir bátar, sum róku vinnu í hesum grundarlaga, góða veiðu.

Royndarvirksemi er kostnaðarmikið, men fiskivinnulandið Føroyar skal hava ráð til at fremja tað.

(Framhald)